

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

پایه دوم ورودی بهمن

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل نامتوی: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

کد استان:	۲۹۵۱/۱۸
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۲
عنوان:	عقاید استدلالی ۲
کتاب:	آموزش کلام اسلامی «آقای سعیدی مهر»
محدوده:	جلد اول: از ابتدای قدرت الهی تا پایان کتاب (ص ۲۲۸-۳۴۸) و جلد دوم: از ابتدای کتاب تا ابتدای بخش ششم «امامت» (ص ۱۲۸-۹)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه علی: ..... شهرتان: ..... استان: .....

۱- کدام صفت مبدأ همه اوصاف فعلی خداوند است؟ ج ۱ ص ۲۴۱ س ۲۳

- الف. عالم ☐
ب. مرید ☐
ج. حی ☐
د. قیوم ☒

۲- روایت شریف «ان المرید لا یكون الا لمراد معه. لم یزل الله عالما قادرا ثم اراد» ناظر به کدام اراده الهی است؟ ج ۱ ص ۲۵۵

- الف. اراده ذاتی و فعلی ☐
ب. اراده ذاتی فقط ☐
ج. اراده فعلی فقط ☒
د. اراده قدیم الهی ☐

۳- غایت داشتن افعال الهی با کدام صفت الهی ارتباط وثیقی دارد؟ ج ۱ ص ۳۰۰ س ۱

- الف. عدالت ☐
ب. حکمت ☒
ج. قدرت ☐
د. علم ☐

۴- علت اصلی اختلاف و تنوع معجزات انبیاء چیست؟ ج ۲ ص ۴۹

- الف. ابراز قدرت مطلق الهی در همه زمینه ها ☐
ب. تفاوت فرهنگی و اجتماعی امت ها ☒
ج. تفاوت حق پذیری یا عناد امت ها ☐
د. تفاوت رتبه های انبیاء ☐

۵- آیه شریفه «إِذْ يُوحَىٰ رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ» (انفال: ۱۲) بر کدام یک از مفاهیم وحی دلالت می کند؟ ج ۲ ص ۶۶

- الف. وضع قوانین تکوینی ☐
ب. وحی از طریق فرشته ☐
ج. اشاره پنهانی ☐
د. الهامات قلبی ☒

۶- «معصوم» متناظر کدام اصطلاح قرآنی است؟ ج ۲ ص ۷۶

- الف. مخلص ☒
ب. متقی ☐
ج. معصم ☐
د. مرتضی ☐

۷- دو استدلال عقلی بر نفی رؤیت حسی از خداوند بنویسید. ج ۱ ص ۲۷۹ - ۲ نمره

جواب: ۱. رؤیت حسی مستلزم این است که شیء در مقابل ما قرار گیرد. لازمه چنین مواجهه ای قرار گرفتن آن شیء در جهت خاص و مکان خاصی است و خداوند متعال منزله از مکان داشتن است. (۱ نمره)

۲. اگر ذات خدا قابل دیدن باشد یا تمام ذات با هم قابل دیدن است یا بخشی از آن. صورت دوم که چون مقتضی ترکیب در ذات است آشکارا باطل است و فرض اول نیز مستلزم محدود بودن ذات الهی است و ذات خداوند نا محدود و غیر متناهی است. (۱ نمره)

۸- یکی از أدله اشاعره بر نفی «حسن و قبح عقلی» را **تقریر کرده و آن را نقد کنید**. ج ۱ ص ۲۹۶ س ۱۲ - ۲ نمره

جواب: اگر حسن و قبح، عقلی باشد و عقل مستقلاً خوبی و بدی افعال را درک کند نباید نزد عقل از جهت وضوح تفاوتی بین قضایایی همچون «اصل تناقض» و این قضیه که «صدق خوب است» باشد، حال آن که به هیچ وجه نمی‌توان وجود چنین تفاوتی را انکار کرد.

نقد: هر چند در نظر طرفداران حسن و قبح عقلی قضایای همچون «صدق خوب است» بدیهی است لیکن همه بدیهیات عقلی در یک مرتبه وضوح نیستند بلکه برخی از برخی دیگر نزد عقل بدیهی‌ترند [بنابر این صرف آن که وضوح قضیه‌ای کمتر از وضوح اصل تناقض می‌باشد دلیلی بر بدیهی نبودن یا عقلی نبودن آن نیست]. (در کتاب یک دلیل دیگر با نقدش آمده است.)

۹- **حسن و قبح عقلی به چه معناست؟ رابطه آن را با عدل الهی تبیین کنید**. ج ۱ ص ۳۱۴ - ۲ نمره

جواب: حسن و قبح عقلی بدین معناست که عقل انسان مستقلاً و با نظر به ذات برخی افعال می‌تواند درباره‌ی حسن و قبح آن‌ها داوری کند [و از آن‌جا که این داوری به ذات فعل تعلق می‌گیرد فرقی بین افعال خدا و مخلوقین نمی‌کند]. (۱ نمره) رابطه‌ی حسن و قبح با عدل: از آن‌جایی که عقل مستقلاً درک می‌کند که عدل و ظلم به ترتیب حسن و قبح ذاتی دارند، حکم می‌کند که عدل از هر فاعلی شایسته و ظلم از هر فاعلی قبیح است و خداوند تبارک و تعالی حکیم است و از انجام فعل قبیح منزّه است. بنابر این مینا و اساس مسئله عدل الهی به حسن و قبح عقلی باز می‌گردد. (۱ نمره)

۱۰- **قضاء و قدر علمی چیست؟ توضیح دهید**. ج ۱ ص ۳۲۷ - ۲ نمره

جواب: مقصود از «قدر یا تقدیر علمی» آن است که خداوند پیش از آفرینش هر شیء به خصوصیات و حدود و اوصاف آن علم دارد. این خصوصیات در مجردات به ویژگی‌های ذاتی و ماهوی آن‌ها مربوط می‌شود و در موجودات مادی علاوه بر ویژگی‌های ذاتی، شامل مختصات زمانی، مکانی، ابعاد و... می‌گردد. مقصود از «قضای علمی» نیز آن است که خداوند از ضرورت وجود اشیاء در ظرف تحقق علل آن‌ها آگاه است. یعنی خدا از ازل می‌داند که هر یک از اشیاء در شرایط خاص و تحت تأثیر اسباب و علل خاصی موجود می‌شوند. [خلاصه این که: علم پیشین خداوند به خصوصیات اشیاء و ضرورت وجود آن‌ها، قضاء و قدر علمی است].

۱۱- **استدلال بر وجوب لطف را با یک مثال تقریر کنید**. ج ۲ ص ۲۴ تا ۲۵ - ۲ نمره

جواب: این استدلال بر «قبح و امتناع نقض غرض از سوی فاعل حکیم» مبتنی است. توضیح اینکه: غرض خدا از تکلیف و وضع قوانین این است که انسان‌ها با انجام آن به پاداش و ثواب برسند، که اگر خداوند بداند که در صورت وقوع فعلی (که مقدور اوست) مکلف، با اختیار خویش، طاعتی را انجام می‌دهد (لطف محصل) یا دست کم، به انجام آن نزدیک می‌شود (لطف مقرب) و با این حال، خداوند آن فعل را محقق نسازد، لازم می‌آید که غرض خویش (از تکلیف پندگان) را نقض کند. اما عقل حکم می‌کند که نقض غرض کاری قبیح و از ساحت حکمت خداوند به دور است. بنابر این، حکمت الهی اقتضا می‌کند (که برای اجتناب از نقض غرض)، فعل مورد بحث را انجام دهد و این همان وجوب لطف است.

مثلاً شخصی فردی را به میهمانی دعوت می‌کند و می‌داند که آمدن او منوط به مقدماتی است (مانند فرستادن راهنما یا اعلام نشانی محل میهمانی). حال اگر شخص میزبان بر انجام مقدمات مذکور توانا باشد و با این حال، از این کار خودداری کند، عقل او را به «نقض غرض» محکوم می‌کند و فعل او را قبیح و برخلاف حکمت می‌شمارد.

۱۲- **نحوه دلالت معجزه بر صدق مدعای پیامبری را شرح دهید**. ج ۲ ص ۴۴ س ۹ - ۲ نمره

جواب: الف. خداوند حکیم است و نقض غرض از سوی حکیم ممتنع است. ب. غرض خداوند از آفرینش انسان‌ها هدایت آنان است. ج. ظهور معجزه از سوی یک انسان سبب می‌شود که شمار فراوانی از مردم از او پیروی کنند. د. اگر خداوند به مدعیان دروغین پیامبری قدرت اظهار معجزه بدهد موجب گمراهی گروهی از مردم خواهد شد و این نقض غرض است. بنابر این حکمت خدا اقتضا می‌کند که از ظهور معجزه به دست متنبی جلوگیری کند.

۱۳- **نظریه صرفه را توضیح داده و آن را نقد کنید**. (دو نقد کافی است). ج ۲ ص ۱۰۱ س ۵ - ۲ نمره

جواب: بر اساس نظریه صرفه، آوردن کلامی همانند قرآن خارج از حیطه قدرت بشر نیست. برخی از انسان‌ها در وضعیتی قرار دارند که می‌توانند با قرآن معارضه کنند با این حال خداوند با قدرت خویش از این کار جلوگیری می‌کند یعنی صرفه جلوگیری خارق‌العاده از آوردن کلامی مانند قرآن است.

نقد: الف. نظریه صرفه با آیات تحدی سازگار نیست. ب. به لحاظ این نظریه باید در میان عرب جاهلی، سخنانی که به لحاظ فصاحت و بلاغت هم‌سنگ قرآن باشند، یافت شود و حال آن که اینگونه نیست. ج. هیچ‌کس حالت ممانعت را در درون خود حس نکرده است و گزارش نداده است.

۱۴- **چگونگی دلالت آیه شریفه «وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا» (اعراف: ۱۳۷) بر اعجاز علمی قرآن را تبیین نمایید**. ج ۲ ص ۱۰۹ - ۱ نمره

جواب: این آیه دلالت بر کروی بودن زمین دارد به این صورت که برای زمین مشرق‌ها و مغرب‌های متعددی در نظر می‌گیرد، زیرا تنها در این صورت است که هر نقطه زمین، نسبت به نقاط غربی آن، مشرق و نسبت به نقاط شرقی آن، مغرب خواهد بود در حالی که اگر زمین مسطح باشد، تنها یک مشرق و یک مغرب خواهد داشت.

۱۵- **«شخصیت اخلاقی پیامبر صلی‌الله علیه و آله» و «روش‌های اجرایی ایشان» را به عنوان قرینه‌ای بر نبوت، تبیین نمایید**. ج ۲ ص ۱۱۸ و ۱۱۹ - ۲ نمره

جواب: پیامبر صلی‌الله علیه و آله از سجایای اخلاقی والایی برخوردار بود، چه قبل از بعثت که به هیچ‌یک از زشت‌خوی‌های مرسوم در عرب (بت‌پرستی و شرابخواری و...) آلوده نگشت و همگان او را محمد امین می‌شناختند بدیهی است اگر مشرکان کوچکترین نقطه ضعفی از ایشان داشتند، به عنوان سلاح علیه پیامبر صلی‌الله علیه و آله بهره می‌جستند و پس از بعثت نیز تغییری در منش ایشان حاصل نشد با توجه به این مطلب، احتمال دخالت انگیزه‌های غیر اخلاقی در ادعای نبوت او کاملاً منتفی است. روش‌های اجرایی: ایشان برخلاف روش معمول در میان سیاستمداران دنباطلب، هیچ‌گاه گامی از مسیر حق بیرون نگذاشت و یکی از شواهد برجسته جریان فوت ابراهیم پسر پیامبر صلی‌الله علیه و آله است که برخی کسوف مقارن با آن را معجزه‌ای تلقی کردند ولی پیامبر صلی‌الله علیه و آله با آن مخالفت نمود اگر شخصی کاذب در ادعای نبوت بود، از این فرصت بهره می‌برد درحالی‌که با آن مخالفت می‌کند که نشانه حقانیت ایشان است. [برای اخذ نمره کامل تبیین چگونه قرینه بودن در جواب نیاز است.]